

СТАНОВИЩЕ

От: **доц. д-р Светла Богданова Бонева**
Университет за национално и световно стопанство,
Катедра „Международни икономически отношения и бизнес“,
Факултет „Международна икономика и политика“,
Главен секретар на УНСС по научно-изследователските проекти,
Научна специалност 05.02.10 „Световно стопанство и международни
икономически отношения“.

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„ДОКТОР“** по докторска програма „Световно стопанство и МИО“ в професионално направление 3.8. Икономика към УНСС.

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 988/06.04.2023 г. на Зам.-ректора по научноизследователската дейност и международното сътрудничество на УНСС доц. д-р Михаил Мусов

Автор на дисертационния труд: **Атанас Валериев Павлов**

Тема на дисертационния труд: **ИКОНОМИЧЕСКИ ЕФЕКТИ ЗА
БЪЛГАРИЯ ОТ УЧАСТИЕТО Й В
МИГРАЦИОННАТА ПОЛИТИКА
НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ**

1. Данни за докторанта и общо описание на предоставените материали.

Докторант Атанас Валериев Павлов се е обучавал в докторска програма по „Световно стопанство и международни икономически отношения“ в катедра „Международни икономически отношения“ към Факултет „Международна икономика и политика“ на УНСС.

Атанас Павлов е роден на 08.03.1992 г. Средното си образование получава в Втора Английска Езикова Гимназия „Томас Джеферсън“ гр. София, България, а висшето в УНСС, специалност „Международни икономически отношения“, ОКС Бакалавър и ОКС Магистър. Докторантът е зачислен към катедра „МИО и бизнес“ съгласно Заповед № 777/28.03.2017г. на Зам.-ректора по НИД на УНСС.

Обучението по неговата докторантура е осъществено през периода 2017 – 2023 г.

Предадените материали за изготвяне на становище по дисертационния труд включват следните документи: дисертационен труд, автореферат, Списък с публикациите по дисертационния труд и текст на публикациите, автобиография на докторанта и справка за основните приноси в дисертационния труд.

Дисертационният труд е структуриран в: увод, изложение в три глави, заключение, списък с използвана литература и две приложения. Текстът на дисертационния труд е в обем от 263 страници и съдържа 82 таблици, 13 фигури, 2 графики и 9 карти. Използваната литература обхваща общо 194 източника на български и английски език.

2. Характеристика на дисертационния труд

Избраната тема е актуална, а нейното значение нараства в контекста на съвременното икономическо развитие и предизвикателствата пред съвременната европейска икономика. Дисертационният труд е структуриран в: увод, четири глави, заключение и списък с използваната литература. Използвани са голям брой източници по темата на български и английски език.

Първа глава представя подробен обзор и критичен анализ на основната литература по темата и ключови изследвания за миграционните политики. Авторът на дисертационния труд представя аргументирано както основните аспекти, така и своите, и на други автори, критиките на основните теоретични концепции, като достига до правилния извод, че липсва една обобщаваща теория по отношение на миграционната политика.

Втора глава на дисертационния труд представя подробен и отлично аргументиран анализ на глобалните икономически ефекти от миграцията. В началото авторът представя преглед на актуалното състояние на бежанските потоци в ЕС, след което анализира по-важните икономически ефекти от миграцията, описва най-важните ефекти от миграцията върху платежния баланс, с акцент върху паричните преводи, които изпращат работниците мигранти към своите държави. Обърнато е и внимание на уязвимостта на мигрантите в условията на пандемията от COVID-19.

Трета глава на дисертационния труд коментира регулаторната рамка на миграционната политика на ЕС, ясно и точно структурира европейските програми, които подпомагат адаптирането на мигрантите и финансират политиките на ЕС в областта на миграцията. Докторантът коментира ролята на агенциите на ЕС и всички други инструменти на Съюза в областта на миграционната политика. Обхватът на анализа е перидът на МФР 2014-2020 г. и 2021-2027 г., като е направено и сравнение между тях. Тази глава акцентира и върху проблемите в две от външните граници на ЕС - Гърция и Италия, където миграцията е най-осезаема.

Четвъртата глава на дисертационния труд разглежда проблемите на миграцията в България в контекста на бежанската криза в посока ЕС през последните години. Анализирани са финансирането и мерките за интеграция на

бежанците и някои съотношения, които показват ефекта от политиката на убежище върху България.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати и приносите на дисертационния труд и значимост на разработката за науката и практиката

Дисертационният труд има добре формулирани цел, обект и предмет, а поставените изследователски задачи ясно кореспондират с постигането на основната цел на разработката и доказването на изследователската теза.

Използваната литература в изследването е адекватно подбрана и обхваща множество теоретични и приложни научни изследвания на български и чуждестранни автори. В този смисъл следва да се подчертае добрата осведоменост на докторанта по проблематиката на дисертационния труд.

Дисертационният труд се отличава с овладяна от докторанта съвременна система от знания не само в областта на теорията, но и по отношение на регулаторните и бюджетни измерения на темата. В резултат на работата по този труд са получени ценни и полезни в различни аспекти научни и приложни резултати. Проучването в този аспект допълва изследванията по тематиката в България. Съдържанието на работата загатва множество идеи за препоръки, които биха могли да се приложат при формулирането на различни политики.

Методологията на изследването напълно отговаря на неговите цели. Задачите, поставени в изследването, са изпълнени успешно.

В дисертационния труд се открояват следните постижения, имащи характер на **научни и научно-приложни приноси**, които изцяло приемам:

1. Направен е анализ и са изследвани международната миграция и теориите за миграцията, представени и разгледани са различните видове международна миграция, теориите за международната миграция и тяхната класификация, като са направени и препоръки по отношение на основните недостатъци на теориите за миграцията.

2. Направен е анализ и са изследвани тенденциите на развитие на бежанските потоци в ЕС, икономическите ефекти от миграцията и влиянието им върху Съюза.

3. Разгледани са паричните преводи от мигранти и е анализирана връзката между бежанската криза и равнището на парични преводи, в това число и отражението на пандемията от КОВИД-19 върху работниците мигранти, както и значението им за България.

4. Направен е анализ на това как средствата на ЕС за политиките за миграция, убежище и интеграция са били разходвани съгласно предходната Многогодишна финансова рамка 2014-2020. Направени са обобщени изводи и препоръки по отношение на процеса на финансиране от бюджета на ЕС. Анализирани са миграцията в контекста на новата Многогодишна финансова рамка 2021-2027 г., както и новите приоритети в миграционната политика на Съюза и Пакта за миграцията и убежището.

5. Изследвана е ефективността на мерките по бежанската криза както в общ аспект за ЕС, така и по примера на Гърция и Италия.

6. Изследвани и анализирани са актуалната ситуация и тенденция на развитие, свързана с бежанските потоци, насочени към България, тяхното влияние, както и мястото на България като държава-членка на ЕС в контекста на тези бежански потоци и миграционната политика на Съюза.

7. Изследвани са източниците на финансиране и мерките за интеграция на бежанците в България, социалното подпомагане и помощи.

8. По методологията на UNHCR Statistical Yearbook 2004 са изчислени и анализирани индикатори за измерване тежестта на бежанците върху приемащата държава и капацитет на приемане за България.

4. Оценка на публикациите по дисертацията

Докторантът е представила седем самостоятелни публикации по темата на дисертационния труд. Трудовете представляват интересни публикации, които отразяват тематиката на изследването и в количествено отношение удовлетворяват изискванията за придобиване на образователната и научна степен „доктор“:

1. Павлов А. „Новите приоритети в миграционната политика на Европейския съюз“; Научни трудове на УНСС (1) 2022, ИК – УНСС

2. Павлов А. „Бежанската криза в ЕС: Икономическо бреме или възможност?“, Научни трудове на УНСС (5) 2020, ИК – УНСС

3. Павлов А. (2019) „Как миграцията се отразява върху новата многогодишна финансова рамка в рамките на Европейския съюз“, Сборник с доклади от Петнадесета международна научна конференция на тема “Членството на България в Европейския Съюз: единадесет години по-късно“; Университет за национално и световно стопанство, проведена на 20.10.2018 г.;

4. Павлов А. (2021) „Икономически ефекти от пандемията от КОВИД-19 върху работниците мигранти в ЕС“, Сборник с доклади от деветнадесета международна научна конференция на тема “Членството на България в Европейския Съюз: тринадесет години по-късно; Университет за национално и световно стопанство, проведена на 16.11.2020 г.;

5. Павлов А. (2018) „Мерки на Европейския съюз по бежанската криза“, Сборник с доклади от Четирнадесета международна научна конференция на тема “Членството на България в Европейския Съюз: десет години по-късно“, проведена на 20.10.2017 г.

5. Преценка за изпълнение на минималните национални изисквания и автореферата

Авторефератът на дисертационния труд е в обем от 42 страници и отговаря на количествените, структурните и качествените изисквания към обема и съдържанието на авторефератите. Той дава точна и пълна представа за съдържанието, структурата и основните изводи на дисертационния труд. Справката с приносите отразява реално резултатите от дисертацията.

6. Критични бележки и препоръки

Нямам критични бележки по структурата, съдържанието, стилът и графичното оформление на разработката. Същите са на отлично ниво.

Най-съществената ми препоръка е този труд е да бъде публикуван на български и на английски език, за да могат повече читатели да се запознаят с него.

7. Заключение

Дисертационният труд на АТАНАС ВАЛЕРИЕВ ПАВЛОВ на тема „ИКОНОМИЧЕСКИ ЕФЕКТИ ЗА БЪЛГАРИЯ ОТ УЧАСТИЕТО Й В МИГРАЦИОННАТА ПОЛИТИКА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ“ е оригинално и актуално научно изследване, което отговаря на основните изисквания за присъждане на образователната и научна степен “доктор”. Авторът има добър език и стил, анализирал е значителен обем научна литература, обосновал е добре своите позиции, заключения и препоръки.

Всичко това ми дава основание да гласувам „ЗА“ присъждането на образователната и научна степен “доктор” на АТАНАС ВАЛЕРИЕВ ПАВЛОВ.

09. 05.2023 г./ Гр. София

Подпис: *С. Бонева*